

בדיקת עצמת הנזק הנגרם מוירוס צהבון הדלועים

למילוני סתיו בערבה

1995 - 1994

אורנה אוקו - שה"מ, לה"ד נגב, הגה"צ

אריה קניג, משה בן דר - מו"פ ערבה דרומית

שלמה כהן, חזי אנטיגונוס, רחל בן יוסף - מינהל המחקר החקלאי, המכון להגה"צ

וירוס צהבון הדלועים - Cucurbits Yellowing Virus - CYV מועבר ע"י כנימת עש הטבק, גורם להרס הכלורופלסטים ולהצהבת העלים המבוגרים. העלים באזורי הצמיחה והפריחה ירוקים עד שהם מתבגרים ומצהיבים. על הפרי לא ניתן להבחין בסימני נזק של הוירוס. תקופת הדגירה של הוירוס היא בין 4-6 שבועות והיא ארוכה מתקופת הדגירה של כל הוירוסים המוכרים לנו.

בתחנת הנסיונות "ערבה" ביטבנה נעשה ניסוי לבדיקת עצמת הנזק העלול להגרם על ידי וירוס זה.

חומרים ושיטות

הניסוי נעשה בבית רשת נגד חרקים.

השתילים - שתילי מילון

2 טיפולים: 1. שתילים מודבקים בוירוס CYV.

2. בקורת שתילים נקיים.

כל טיפול 3 חזרות בכל חזרה 40 צמחים

הניסוי נעשה בשני תאריכי שתילה - 8/8/94 - מוקדם

13/9/94 - מאוחר

ההדבקה בוירוס נעשתה בשתילים שגודלו במעבדה לוירולוגיה על ידי הכנסת השתילים לכלובים עם כנימות עש נגועות בוירוס, שתילי הביקורת הוכנסו לכלובים עם כנימות עש נקיות מוירוסים. כל תאריך שתילה נשתל בחדר נפרד.

לפני השתילה ניתן לשתילים התכשיר גאוצ'ו להדברת כנימות עש הטבק שלא תעביר וירוסים מחלקה נגועה לבריאה בתוך בית הרשת.

תוצאות

בשני התאריכים נראה הבדל גדול בצבע העלים בין הטיפולים.

העלים בחלקות הנגועות בוירוס היו צהובים ובחלקות הביקורת נשארו ירוקים.
היה הבדל בכמות היבול הנקטף. בתאריך המוקדם היה ההבדל 33% לטובת הצמחים הבריאים.
3.0 טון/ד' צמחים נגועים, 4.5 טון/ד' - חלקה נקיה.
בתאריך המאוחר היה הבדל של 50% בכמות הפרי.
בחלקה הנגועה בוירוס 2.1 טון לדונם
בחלקה בריאה 4.2 טון לדונם
ההבדל באחוז הסוכר נע בין 1-1.5 לטובת המלונים הבריאים 9.5% - פרי מצמחים נגועים, 11%
פרי מצמחים בריאים.
בכל מקרה זה אחוז סוכר נמוך האופייני לעונת הסתיו.

מסקנות ודיון

גידול המלונים ליצוא בערבה הוא גידול חקלאי חשוב ועיקרי התורם לפרנסת חקלאי האיזור.
מתוצאות הניסוי מתברר שהנגיעות בוירוס יכולה להפחית את יבול המילונים בעיקר בנגיעות
מוקדמת. במילון אביבי הגדל בחממות וחממיות לתקופת זמן ארוכה יותר הנזק עלול להיות קשה
יותר מאשר בסתיו כפי שרואים בחלקות מסחריות נגועות של מלון אביב.
כדאי לטפח זן עמיד כנגד וירוס זה.